

(Нови Репортер, 22. 11. 2011)

Недавно хапшење Бесима Мудеризовића и Рамиза Авдовића прва су хапшења осумњичених за злочине над Србима заточенима током рата у сарајевској касарни “Виктор Бубањ”. У кругу те касарне од пре неколико година смештене су просторије Суда и Тужилаштва БиХ. Сама касарна се, заправо, тако звала до почетка рата, а затим је преименована у “Рамиз Салчин”, по имену погинулог вође локалног огранка СДА. Мудеризовић је у прве две године био управник, док Авдовића терете да је као један од команданата страже учествовао у злостављању заточеника.

Лабораторија за тихо умирање

Председник Савеза логораша РС Бранислав Дукић каже да се имена Мудеризовића и Авдовића налазе у бројним пријавама које су подношене Тужилаштву БиХ за злочине над сарајевским Србима. Дукић, међутим, оцењује да је Тужилаштво БиХ наредило хапшење само извршилаца злочина, али не и налогодаваца из политичког врха. “Кроз логор ‘Виктор Бубањ’ је током рата прошло близу 5 000 Срба, од којих су само десет одсто били војници. Према информацијама којима ми располажемо, ту је убијено 70 Срба, а до сада је пронађено само 40 тела. Војници нису ни суђени, а цивили јесу и то на казне од 10 година затвора до смртне казне, а све, наводно, због избегавања војне обавезе, држања оружја, давања сигнала лампама, упаљачима и слично, што ништа није било тачно. Све су то биле измишљотине, али Срби су били ти који су морали бити привођени у ‘Виктор Бубањ’”, каже Дукић који је и сам у том логору био заточен два месеца 1994. године. Међународни комитет Црвеног крста заточенике тог логора регистровао је тек крајем фебруара 1993. године.

О злочинима у “Виктор Бубњу”, који су почињени и пре и после регистрације МКЦК, поједини логораша су написали књиге у којима су до детаља објаснили како и на који

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 29 новембар 2011 14:51

начин се поступало са њима. Страхиња Живак у “Виктор Бубњу” и Централном затвору провео је две и по године пре него што је изашао у новембру 1994. године. “Одведен сам са болничког кревета у априлу 1992. године и спроведен сам у ЦЗ. Био сам у ЦЗ-у четири дана, а онда сам депортован у “Виктор Бубањ”, где сам био у истрази осам месеци. Након тих силних испитавања, на основу изнуђеног исказа, без сведока, без аргумената, наводно по њиховим сазнањима, импутирала су да сам, као потпредседник локалног СДС-а, имао утицаја да делим БиХ, да стварам некакву посебну државу. Суђење ми је заказано после осам месеци истраге где сам лежао на бетону, где је било 16 људи у шест квадрата, у ранама које су цуриле, без здравствене заштите, а за време суђења нисам имао никакве правне заштите. Осуђен сам на казну од 15 година”, навео је Живак. У књизи “Живим да сведочим” сведочио је о монструозним иживљавањима, силовањима и убиствима српских затвореника. “У затвору је било и жена. Кроз решетке сам видио 33 жене које су изводили у шетњу. Било је и трудница. Било је и читавих породица. Једну ретардирану девојчицу страшно су малтретирала, а оптуживали су је да је снајпериста. Полицајци су увече пили и после 22 часа одводили жене. Препричавали су каква је која у ‘оним стварима’”, наводи Живак.

Он описује да у већини ћелија није било кревета ни душека и да су логораша држани у нехигијенским условима и без воде за умивање. “Храњени смо корицом хлеба дневно, а посебна “посластица” куvara Јулијана Вентиле била је да логорашима даје воду са детерџентом за суђе, од чега су добијали пролив”, написао је Живак. Кроз “Виктор Бубањ”, који Живак назива лабораторијом за тихо умирање, прошли су и Сретко Дамјановић, Борислав Херак и Нада Томић из Вогошће који су ухапшени 1992. године пошто су залутали на територију под контролом Армије РБиХ. ” Одвели су нас у логор ‘Виктор Бубањ’ где је био Рамиз Авдовић. Он је у ћелији мени и Нади Томић наредио да дигнемо руке уза зид и лично нас тукао по бубрезима. За све што се у тој касарни дешавало знали су Рамиз Авдовић и управник Химзо Долан”, сведочио је Дамјановић који је из логора изашао као тежак инвалид.“ Четрнаест дана су ме водили на батињање и тражили да признам да сам починио злочине. На мени су се иживљавали многи батинаши, тако да од болова нисам могао да се померим. Посећивали су ме Фахрија Каркин, Сенад Крехо и други. На све начине су настојали да изнуде моје признање за непостојеће ратне злочине”, изјавио је Дамјановић. Против тог човека вођен је један од најсрамнијих процеса у Сарајеву, у којем је осуђен за геноцид, да би се 1997. године “испоставило” да су његове “жртве” живи људи и да је Дамјановић осуђен невин. Али, нико никада за то није одговарао, а његови истражиоци, тужиоци и судије постали су данас у Сарајеву “угледни” правници.

Добрила Љубоја, која живи у Палама, 29 дана била је подвргнута тортури и разним врстама мучења у “Виктор Бубњу”. “Двадесет и девет дугих дана, проведених у одајама овог мучилишта, обележили су и упропастили мој живот. И данас, после свега, из сна ме бреца вриска и вапаји недужних и беспомоћних људи који су, само због тога што су Срби, прошли свакојака понижавања”, каже Добрила. „Ухапшена сам на улици у мају 1992. године, када сам кренула да у трговини купим неке намирнице и одмах одведена у логор. Пресрео ме на улици Един Милишић и рекао да треба да одем до полиције и дам изјаву о сину Веселину. Нисам ни дошла до полиције. Одведена сам право у логор ‘Виктор Бубањ’, а тај Един био је до рата друг мог покојног Веска”, испричала је Добрила. У истрази су јој, како каже, стављали на терет то што њени Паљани с брда туку недужни муслимански народ. “Таквим и сличним небулозним оптужбама теретили су и мене и друге заточенице, а било нас је више од педесет у једној просторији. Било је и малолетница које су стражари силовали и тукли, а онда онако испребијане и кржаве враћали у ћелију... Теже од батина падала су ми понижења. А тукли су нас сваки дан. Свим и свачим: кундацима, цокулама, бејзбол палицама, па чак и необрађеном даском, дебелом скоро десет центиметара. Ево, ја која сам провела у ‘Виктор Бубњу’ непун месец, данас трошим више лекова него хлеба. Страховито су ми ослабили бубрези”, сведочила је Добрила Љубоја.

После 29 дана, Добрилу и још 14 девојака повезли су у комбију у хотел “Загреб”, који је био нека врста јавне куће у којем су силоване заточенице. “Имала сам срећу да ме на путу према Мариндвору из комбија извукао син моје пријатељице, који је данас у иностранству и чије име док сам жива нећу јавно изговорити. Убацио ме у ауто и пребацио до фра Стјепана на Ступу, који је позвао нашег свештеника Мому у Блажуј. Он је организовао моје извлачење на српску територију. Нисам могла да верујем да сам слободна”, објашњава Добрила. У логору је био заточен и њен тетак Милан Нишић којег су довели из његовог стана. “Поливали су га воденим шмрком. Када је добио грозницу, пребачен је у болницу ‘Кошево’ и тамо му се губи сваки траг”, прича Добрила.

Посебно је потресно сведочење двадесетогодишње сарајевске Српкиње која је више пута силована у логору “Виктор Бубањ” и која тврди да је присуствовала злостављањима, па чак и убиствима логораша. Због тешких траума које носи из логора, од истражних органа је затражила мере заштите, па, из тог разлога, не наводимо ни иницијале ове жене.

Логор “Виктор Бубањ” - истрага некажњених злочина

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 29 новембар 2011 14:51

